

TRANSPARENCY INTERNATIONAL – ČESKÁ REPUBLIKA
Výroční zpráva 2008

Transparency International – Česká republika (TIC) je jednou z více než 90 poboček mezinárodní sítě nevládních organizací Transparency International. Posláním TIC je zjišťovat stav korupce v České republice a aktivně přispívat k jejímu systémovému omezení. Více informací naleznete na www.transparency.cz.

Transparency International – Česká republika, o. p. s.

Sokolovská 260/143, 180 00 Praha 8

Tel.: +420 224 240 895-7

Fax: +420 224 240 914

Web: www.transparency.cz

E-mail: info@transparency.cz

Grafická úprava Studio Pí

OBSAH

Co (ne)přinesl rok 2008 – 4

AKTIVITY TIC V OBDOBÍ LEDEN 2008—DUBEN 2009

Úvodní slovo – 5

Veřejně politické projekty

Transparentní veřejné zakázky – 6

Transparentnost komunálních rozpočtů – 10

Průzkum transparentnosti přijímacího řízení na vysoké školy v ČR – 12

Korupce ve sportu – 14

Zvyšování ochrany oznamovatelů – 16

Průhlednost ve vodárenství – 18

Konference, semináře a projekty zaměřené na vzdělávání

Konference *Transparentnost a důvěryhodnost výkonu spravedlnosti* – 20

Odhalování a prevence podvodů a korupce ve vybraných orgánech veřejné správy v ČR – 21

Seminář *Korupce a její prevence - společná odpovědnost* – 22

Školení v Palestině – 23

PRÁVNÍ PORADNA A LINKA 199

Právní poradna TIC – 24

Linka 199 – 28

VZDĚLÁVACÍ ČINNOST TIC

Vzdělávací programy – 32

Vzdělávací akce v roce 2008 – 34

Akreditace – 34

AUDITY

Protikorupční audit - Státní fond životního prostředí – 36

Spolupráce se společností Scanteam – 37

MEDIÁLNÍ OHLASY – 38

LIDÉ V TIC – 41

PODĚKOVÁNÍ SPONZORŮM A DONORŮM – 43

BPI (INDEX PLÁTCŮ ÚPLATKŮ) – 45

CPI (INDEX VNÍMÁNÍ KORUPCE) – 47

FINANČNÍ ZPRÁVA/AUDIT – 50

CO (NE)PŘINESL ROK 2008

ROK 2008 MĚL BÝT Z HLEDISKA OČEKÁVANÝCH LEGISLATIVNÍCH ZMĚN v boji s korupcí nejnadějnější. Zákonodárci se teoreticky nacházeli uprostřed volebního období, což má být doba optimální pro schválení i těch méně populárních zákonů. Ovšem v roce 2008 se teorie nepotkala s praxí. Skutečných legislativních počínů na poli boje s korupcí bylo málo. A tak korupční scéna byla ovlivňována spíše konkrétními případy nežli prací zákonodárců či vlády.

Nelze nezmínit nesmrtelnou kauzu „Čunek“. Vyšetřování podezření z korupce u prvního místopředsedy vlády mělo natolik nezapomenutelný průběh, že tahle kauza nejen neodumřela na smetišti dějin, ale sama je úrodnou půdou pro kauzy nové. Jednou z nich je kauza odvolaného státního zástupce Adama Bašného, který měl tolik drзости (u státního zaměstnance nevidané), že si dovolil vyslovit veřejně vlastní názor. A za to byl „po zásluze“ potrestán.

Ale když je řeč o korupci a roce 2008, pak kauzou číslo jedna byla jistě „justiční mafie“ pod vedením nejvyšší státní zástupkyně Renáty Vesecké. Tahle věc není dodnes pravomocně skončena. Nemáme tedy v ruce rozsudek, který nám s konečnou platností řekne, „jak to tenkrát bylo“ a jestli je tráva opravdu zelená. Ale díky transparentnímu přístupu soudce JUDr. Vojtěcha Cepla to vlastně ani není třeba. Každý měl na základě veřejného projednávání tohoto případu možnost udělat si na stav české justice a na poměry, které v ní panují, svůj vlastní názor. Většina z nás není natolik znalá zákrut právních paragrafů, aby zodpovědně odpovíděla na otázku, jestli se má paní Marie Benešová omluvit za své výroky, či nikoli. Naopak většina z nás disponuje dostatkem zdravého rozumu, aby v klidu vyřkla svůj názor: „V české justici panují takové poměry, že slušnému člověku z toho běhá mráz po zádech.“

Situace v justici je zkrátka smutná a asi nejvíce odráží současný stav boje české společnosti s korupcí. Právě ta justice, která má být nezvratitelnou jistotou, že nad korupcí a podobnými projevy jednou zvítězíme, je ukázkovým příkladem toho, že k takovému vítězství máme ještě moc daleko. A je otázkou, zda se k němu alespoň přibližujeme.

A když už jsme u té justice, dovolím si využít tohoto úvodního slova k jednomu poděkování. Chci poděkovat všem soudcům, státním zástupcům a policistům, kteří dělají svou práci poctivě. Ze své vlastní právní praxe vím, že jich je naštěstí dost. Mají můj obdiv. Již tak těžkou a odpovědnou práci jim ztěžuje fakt, že pracují v oboru, na nějž veřejnost (i díky excesům výše uvedeným) pohlíží s despektem. O většině soudců, státních zástupců a policistů si myslí, že berou úplatky. Důkazem toho budiž fakt, že jedním z prvních dotazů klienta, který se dostane do soukolí české justice a hledá pomoc u advokáta, bývá otázka: „A myslíte si, že je to podplacené?“ Což je ještě ta lepší varianta, protože v horším případě otázka zní: „A nemůžeme to někde podplatit?“

Dělat poctivou práci v české justici v takovém společenském ovzduší musí být hodně náročné. Takže díky všem, kteří tak činí.

Václav Láska, předseda Správní rady TIC

ÚVODNÍ SLOVO

MINULÝ ROK BYL DALŠÍM HEKTICKÝM OBDOBÍM PLNÝM PŘÍPADŮ, kauz, politických zvratů a legislativních souborů, kdy si opravdu nešlo stěžovat na nedostatek práce. TIC ho přežila a je dnes stabilizovanou organizací s jasně vymezeným zaměřením, profesní historií a konkrétními výsledky. Kancelář TIC disponuje kvalitním týmem mladých a talentovaných lidí. Právě na lidech záleží veškeré výstupy a výkon a proto chci poděkovat všem kolegům, členům správní i dozorčí rady i všem dalším spolupracovníkům za jejich práci, nadšení a vytrvalost.

Nemůžeme si dovolit ustrnout a musíme rozvíjet nové aktivity a otevírat nová témata. Proto začínáme projekt zaměřený na posílení ochrany oznamovatelů (whistleblowers), která je u nás výrazně podceněná. Nadále budeme aktivně přistupovat k otázkám politické korupce a regulace lobbingu, posilování nezávislosti justice a sledování veřejných zakázek a nakládání s veřejným majetkem. Do této oblasti také spadají výzkumné projekty zaměřené na vodárenství a sport.

TIC pokračuje v pořádání školení a vzdělávacích akcí pro veřejný sektor, vytváří nové školící moduly. Troufnu si odhadnout, že našimi školeními prošlo již několik tisíc lidí. Navíc TIC začala loni nabízet provádění protikorupčních auditů, jeden z prvních byl již dokončen na Státním fondu životního prostředí.

Přes svou právní poradnu a protikorupční linku 199 řeší TIC konkrétní případy a poskytuje právní pomoc obětem korupce. Kromě toho se na nás s různými požadavky obracují lidé nejrůznějších profesí, věku nebo sociálního postavení – studenti při psaní diplomových prací, úředníci, kteří jsou na pochybách, zda postupují správně, novináři požadující informace o případech a komentáře, někdy i politici žádající o radu či konzultaci. TIC školí, radí, kritizuje, lobbuje, prosazuje, přesvědčuje, komentuje – a to vše dělá s pokorou, pochopením, respektem a trpělivostí.

Snažíme se svou činností aktivně bořit stále dokola se opakující korupční mýty (politika je špína a nemá smysl ji řešit; každý se dá koupit, jde jen o výši částky; až nová generace nás spasí) a pomáhat rozlišovat podstatné případy od banálních a umělé kauzy od závažných. A zároveň si chceme zachovat vyváženost a umět ocenit systémový přístup k otevřenosti, poskytování informací nebo odvážná rozhodnutí. TIC se prostě snaží být užitečnou organizací, která má dostatek informací a hluboký vhled do dané problematiky a obojí důsledně využívá ke zlepšování poměrů. Věřím, že se nám to daří, nebo jsme aspoň na dobré cestě.

David Ondráčka, ředitel TIC

PROBLEMATICE KORUPCE V OBLASTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK A KONCESÍ se TIC začala koncepčně a důsledně věnovat v roce 2003. V letech 2008 a 2009 se naše pozornost zaměřuje především na tři oblasti: zadávání zakázek malého rozsahu, sledování průběhu implementace pilotních PPP projektů a zvyšování transparentnosti hospodaření obecních obchodních společností. V souvislosti se sledováním trhu veřejných zakázek se TIC zapojila do prosazování transparentního procesu při zadávání strategických zakázek a koncesí.

Zadávání zakázek malého rozsahu

Veřejnou zakázkou malého rozsahu rozumíme jakoukoliv dodávku, nákup zboží nebo stavební práce, které nedosahují cenové hranice stanovené zákonem o veřejných zakázkách č. 137/2006 Sb. Tato hranice je v případě veřejné zakázky na dodávky nebo na služby stanovena na 2 milióny Kč bez DPH nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce 6 miliónů Kč bez DPH.

Zadávání zakázek malého rozsahu není vázáno žádnými procedurálními náležitostmi. Ve většině případů se jedná o zadání z volné ruky. To podstatně snižuje pravděpodobnost obdržení efektivního plnění (nejlepší poměr náklad/přínos), neboť chybí konkurenční proces. Zadavatel musí postupovat pouze na základě zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Alarmující

je v této souvislosti i odhad, že prostřednictvím institutu zakázky malého rozsahu plyne více než 50 % zakázek.

TIC prosazuje reformu institutu zakázek malého rozsahu. Prvním reformním krokem by mělo být snížení hraniční částky dvou, resp. šesti milionů korun. Současný limit je nesmyslně vysoký. Jeho optimální hodnota by měla být založena na porovnání přínosů plynoucích z realizace otevřené soutěže (tedy poklesu cen) a nárůstu administrativních nákladů.

V současnosti TIC realizuje průzkum metodik zadávání zakázek malého rozsahu mezi několika desítkami zadavatelů. Cílem průzkumu je zjistit příklady dobré a špatné praxe a využít získané poznatky pro doplnění doporučení pro zadavatele, jak postupovat při zadávání zakázek malého rozsahu. V rámci průzkumu bylo osloveno více než 40 zadavatelů (ministerstva, krajské úřady a další veřejní zadavatelé).

Sledování průběhu pilotních projektů PPP

TIC se dlouhodobě zabývá otázkou implementace projektů PPP (public private partnership; partnerství veřejného a soukromého sektoru) v českých podmínkách. V současné době probíhá monitoring pilotních projektů PPP. Konkrétně se jedná o projekty Airport Connection (AirCon), D3/ R3 – stavba a financování úseků dálnice D3 a rychlostní silnice R3, Sportovní centrum Ponava v Brně, ÚVN Praha – ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště, Výstavba a provoz věznic typu s ostrahou v Rapoticích u Brna, Výstavba justičního areálu v Ústí nad Labem, Modernizace krajské nemocnice Pardubice a Rozšíření zdravotnických provozů a zvýšení kapacity parkování Nemocnice Na Homolce. TIC shromažďuje dostupné informace (informace poskytované zadavatelem, studie proveditelnosti, výběrová řízení na poskytovatele služeb spojených s přípravou zadávací dokumentace, dostupnou zadávací dokumentací) pro publikaci obsahující případové studie ilustrující nedostatky v současné implementaci projektů PPP v České republice.

Strategické zakázky

V průběhu roku 2008 se TIC v rámci monitoringu strategických zakázek věnovala připravované více než stomiliardové veřejné zakázce Ministerstva financí na odstraňování ekologických zátěží. TIC považuje záměr zadat zakázku ve výši 116 mld. Kč za neuvážený experiment s veřejnými prostředky, který by mohl státní pokladnu zcela zbytečně zatížit nejméně o dalších 30 mld. Kč.

TIC podrobila ministerstvem předkládané podklady odborné kritice. S využitím výsledků ekonomické a právní analýzy TIC opakovaně upozorňuje především na následující nedostatky a rizika:

1. Zadání veřejné zakázky navrhovaným způsobem tuto zakázku prodraží nejméně o jednu čtvrtinu ve srovnání s jinými variantami. Odborníci proto doporučují tuto zakázku rozdělit, čímž by bylo dosaženo výhodnějších podmínek.

2. Návrh smlouvy obsahuje rozhodčí doložku. Stát se tak předem vzdává možnosti řešit případné spory soudní cestou, což výrazně snižuje záruky spravedlivého procesu. TIC doporučuje v tomto případě rozhodčí doložku nepoužívat.
3. Na základě chystané veřejné zakázky bude vybrán subjekt, který získá prakticky monopolní postavení na trhu odstraňování starých ekologických zátěží. Je přitom zcela zřejmé, že jediný subjekt nebude moci veškeré chystané práce vykonávat sám a bude na jednotlivé akce potřebovat subdodavatele. Návrh zadávací dokumentace ani návrh smlouvy přitom nepočítají s tím, že by měl výběr těchto subdodavatelů podléhat režimu zákona o veřejných zakázkách.
4. Jediným kritériem výběru dodavatele je cena. Návrh zadávací dokumentace vůbec nepočítá s případnými dopady na životní prostředí. TIC doporučuje důsledně vypořádat věcné připomínky všech ministerstev a zejména MŽP (jediného odborného garanta této problematiky ve veřejné správě).

Hospodaření obecních obchodních společností

V roce 2008 TIC uskutečnila analýzu současného stavu využívání obecních obchodních společností krajskými městy ve vybraném okruhu služeb. Provedený průzkum na příkladu 13 krajských měst, které vlastní podíly v 210 obchodních společnostech, ukázal, že nejproblematictější je situace kolem správné implementace a dodržování zákona o veřejných zakázkách. Další problémovou oblastí je transparentnost vynakládání prostředků (absence údajů v systému ARIS, nezveřejňování výročních zpráv na internetu apod.). Výsledky průzkumu a doporučení TIC byly publikovány ve studii *Používání obecních obchodních společností v České republice na příkladu krajských měst*.

PUBLIKACE VYDANÉ V RÁMCI PROJEKTŮ

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Vliv počtu nabízejících na cenu stavebních zakázek v oblasti dopravní infrastruktury 2004–2007

Autor: Jan Pavel

Studie obsahuje identifikaci a analýzu faktorů, které ovlivňují ceny stavebních prací v rámci rozsáhlých infrastrukturních projektů.

Používání obecních obchodních společností v České republice na příkladu krajských měst

Autor: Jan Pavel

Studie analyzuje současný stav využívání obecních obchodních společností krajskými městy ve vybraném okruhu služeb a přináší hospodářsko-politická doporučení, která by mohla vést ke zvýšení efektivnosti a transparentnosti hospodaření s veřejnými zdroji na místní úrovni.

Elektronické mýtné v České republice – Motorway toll collection system in the Czech Republic

Autor: Eliška Císařová

Případová studie byla zatím publikována v angličtině v publikaci *Never mind the balance sheet. The dangers posed by public-private partnerships in central and eastern Europe* vydané organizací CEE Bankwatch. Připravuje se její aktualizované vydání v roce 2009 spolu s ostatními případovými studiemi.

KOMUNÁLNÍ ROZPOČTY

Průvodce komunálními rozpočty

Autoři: Jan Pavel, Eliška Císařová

Publikace v první části osvětluje, jak je tvořen, plněn a kontrolován rozpočet na obecní úrovni. Ve druhé části průvodce čtenář nalezne seznam otázek a odpovědí na hypotetické nejčastější dotazy vztahující se k rozpočtu a rozpočtovému procesu na komunální úrovni. Třetí část je věnována závěrům průzkumu mezi několika desítkami obcí.

Všechny publikace jsou k dispozici v knihovně TIC nebo jsou ke stažení ve formátu pdf na www.transparency.cz.

DALŠÍ Z OBLASTÍ, KTERÉ SE TIC DLOUHODOBĚ VĚNUJE, je nehospodárné a nepřehledné nakládání s veřejnými prostředky. Cílem tohoto projektu bylo přiblížit proces tvorby a kontroly místních rozpočtů veřejnosti a přispět k efektivnímu využívání kontrolních mechanismů správy veřejných financí.

Hlavním výstupem projektu byla publikace *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Součástí publikace byly rovněž výsledky průzkumu, který mapoval situaci v oblasti tvorby, plnění a kontroly rozpočtu, při vytváření a poskytování informací o hospodaření obcí a při zapojování veřejnosti do rozpočtového procesu.

K aktivitám projektu patřila i setkání s místními zástupci samospráv a občanské společnosti a posilování jejich povědomí o možnostech veřejné kontroly. Závěry průzkumu a publikace byly prezentovány v odborných médiích.

V rámci projektu byla identifikována některá klíčová slabá místa a byla navržena jejich řešení. Jedná se především o problém přehlednosti a srozumitelnosti rozpočtové dokumentace, přístupnosti a podobu zveřejňovaných rozpočtů

a související dokumentace, dostatečné možnosti zapojení veřejnosti, poskytování informací o dotacích a kontrole jejich čerpání nebo o principy využívané při sestavování rozpočtů.

TIC se bude obecním rozpočtům a nakládání s obecním majetkem věnovat i v budoucnu a svou činnost v této oblasti bude směřovat především na zvyšování informovanosti občanů, ať již prostřednictvím konkrétních projektů, vzdělávacích programů nebo činnosti Právní poradny.

D O JAKÉ MÍRY JE PŘIJÍMÁNÍ KE STUDIU NA VYSOKÉ ŠKOLY pro uchazeče průhledné? Rozhoduje se při přijímacích zkouškách ke studiu na vysokých školách na základě objektivních informací o uchazečích? Jak moc do přijímání ke studiu na vysoké školy promlouvá korupce?

Tyto otázky si často kladla řada lidí, k dispozici však doposud nebyly žádné údaje. TIC v roce 2008 uskutečnila zatím ojedinělý průzkum zaměřený na zkušenosti uchazečů s přijímacím řízením na vysoké školy. Na provedení průzkumu se podílela také společnost Scio, realizátor Národních srovnávacích zkoušek, které při přijímacím řízení využívají desítky fakult vysokých škol v ČR.

Průzkum zjišťoval, jaká je u přijímacích zkoušek míra objektivnosti, transparentnosti, dodržování a porušování platného právního rámce a s jakými nesrovnalostmi a případy korupce se studenti setkávají. Oslovování byli zejména účastníci Národních srovnávacích zkoušek z akademického roku 2007/2008.

Na dotazník zveřejněný na webových stránkách TIC odpovědělo celkem 4 370 respondentů. Vyhodnocení výsledků proběhlo anonymně.

Vybraná zjištění:

- Právní povědomí uchazečů o studium na vysokých školách je velmi nízké. Z některých odpovědí uchazečů vyplývá, že si nejsou vědomi svých práv a povinností ve vztahu k fakultě, na kterou se hlásí.
- Informovanost uchazečů o podmínkách přijímacího řízení a o jeho náležitostech je nízká a v řadě případů nedostatečná. Uchazeči často nevědí, co všechno může ovlivnit rozhodnutí o přijetí či nepřijetí ke studiu.
- Obraz o transparentnosti, objektivitě a míře korupce se může významně lišit při porovnání jednotlivých fakult. Z hlediska vytváření jakýchkoliv žebříčků či indexů však není možné získaná data dostatečně průkazně interpretovat.
- Doložitelná úroveň korupce v přijímacím řízení na VŠ je nízká. Často tradované tvrzení, že v přijímacím řízení na vysokých školách je korupce rozšířená, zkušenosti respondentů nepotvrdily. Většina těch, kteří se s korupcí v tomto směru setkali, se s ní setkala nepřímo.

NA OTÁZKU „SETKAL/A JSTE SE S KORUPČNÍM JEDNÁNÍM V SOUVISLOSTI S PŘIJÍMACÍM ŘÍZENÍM NA VYSOKOU ŠKOLU?“ ODPOVĚĎELI RESPONDENTI NÁSLEDOVNĚ:

→ Ano, nepřímo – 16%
→ Nevím – 10%
→ Ano – 1%
→ Ne – 73%

Vzhledem k tomu, že podobný průzkum doposud neproběhl, není možné jeho výsledky srovnávat a určit tak tendence vývoje ve sledovaných oblastech. Rovněž je třeba brát v úvahu velké rozdíly v přístupu k přijímacímu řízení ze strany jednotlivých vysokých škol a fakult, způsob výběru respondentů a různé motivace oslovených uchazečů se průzkumu zúčastnit (vyšší motivaci mohou mít ti, kdo nebyli v přijímacím řízení úspěšní; tato tendence však není empiricky prokázána). Výsledky průzkumu tedy neposkytují nějaké obecně platné informace, přesto lze některá zjištění považovat za přinejmenším zajímavá a podnětná pro další diskusi i sledování.

PROBLEMATIKA KORUPCE VE SPORTU JE VEŘEJNOSTI ZNÁMA zejména posledními korupčními aférami v českém fotbale, spojenými s podplácením rozhodčích. Projektovým záměrem nebylo soustředit se na tyto notoricky známé případy, ale podívat se na financování sportu jako na zdroj možných korupčních vztahů uvnitř sportu a mezi veřejnou sférou a sportem.

Ukázalo se však, že otázku je obtížné specifikovat bez předchozího podrobnějšího pohledu na problematiku korupce ve sportu obecněji a zejména bez shromáždění informací o odhalených korupčních praktikách spojených se sportem. Prvním úkolem se proto stalo zmapovat problematiku korupce ve sportu v celé její šíři.

Na základě studia domácích i zahraničních zdrojů byl shromážděn materiál, který mapuje oblasti korupce ve sportu a zároveň typy činností/operací, kde se korupce vyskytuje. Výsledkem této analýzy se stala studie *Sport a korupce*. Vybrané závěry studie:

- Sport je třeba vnímat jako záležitost veřejného zájmu (v právním slova smyslu) a vztahují se na něj příslušná ustanovení trestního zákona.
- Korupce je všudypřítomná v profesionálním sportu, vyznačujícím se značnými finančními transakcemi a omezenou veřejnou kontrolou.

- Řada korupčních příležitostí má základ v samosprávném charakteru sportu a z něj vyplývající menší veřejné kontrole a uzavřenosti manažerských struktur („sportovních rodin“).
- Podhoubí korupce vyrůstá i v prostředí amatérského sportu, kde vlivem naplňování „vznešených“ cílů a vzhledem k vysoké míře dobrovolné práce panují „volnější“ způsoby při zacházení s finančními prostředky.

STUDIE NA TÉMA SPORT A KORUPCE

Sport a korupce

Autoři: Radim Bureš, Martin Lachmann

Materiál byl připraven jako příspěvek na odbornou konferenci konanou na FTVS v listopadu 2008. Následně vyšel v elektronickém sborníku *Média, sport a jejich role v aktivním životním stylu*, vydaném UK FTVS Praha v prosinci 2008 (ISBN 978-80-86317-65-6).

Why sport is not immune to corruption?

Autor: Radim Bureš

Studie vznikla na základě žádosti odboru sportu Rady Evropy připravit podklad pro jednání Evropské konference ministrů zodpovědných za sport v Athénách v prosinci 2008. Je umístěna na webových stránkách Rady Evropy: (http://www.coe.int/t/dg4/epas/Source/Ressources/EPAS_INFO_Bures_en.pdf).

ZVYŠOVÁNÍ OCHRANY OZNAMOVATELŮ

CÍLEM PROJEKTU, KTERÝ TIC REALIZUJE VE SPOLUPRÁCI SE SEKRETARIÁTEM TI V BERLÍNĚ A DALŠÍMI VYBRANÝMI Pobočkami TI v rámci Evropské unie (Bulharsko, Estonsko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Slovensko a Rumunsko), je přispět k ochraně oznamovatelů. Oznamovatelé, angl. whistleblowers, jsou považováni za klíčové osoby v procesu odhalování korupce, podvodů nebo organizovaného zločinu. Kvůli tomu jsou velmi zranitelní a mohou být vystaveni odplatě a různým odvetným opatřením (pracovněprávním, trestněprávním či jiným).

Zpravidla se jedná o uvědomělé firemní zaměstnance nebo úředníky veřejné správy, kteří upozorňují na závadná jednání na pracovišti, nestandardní postupy nebo na chybný výkon pracovních povinností (přinášející např. zdravotní nebo bezpečnostní rizika pro veřejnost). Při odhalování korupce nebo podvodu jsou oznamovatelé v mnoha případech jediným zdrojem informací a důkazů. Mnohdy sice stojí za odhalením některých z největších korupčních skandálů všech dob, ale pouze výjimečně mají oznamovatelé slavný osud. Většinou jsou to tiší zneuznaní hrdinové, jejichž osudem je ztráta důvěryhodnosti, práce, rodiny nebo i duševního zdraví.

V zemích s anglosaskou tradicí pojetí práva a hodnot byly přijaty konkrétní zákony, které stanoví povinnosti zavádět vnitřní oznamovací mechanismy, poskytují ochranu oznamovatelům a zabraňují tak odvetě a neoprávněnému postihu. Především v USA, Kanadě a Austrálii byla přijata celá řada inspirujících opatření. V zemích Evropské unie se situace různí. V některých státech byla přijata zvučná ochranná legislativa, která ale není dostatečně implementována. V jiných zemích, k nimž patří i Česká republika, nemají oznamovatelé dostatečnou legislativní ochranu. Navíc byl v zemích s totalitní minulostí institut „oznamovatele“ po dlouhá desetiletí hojně zneužíván a nemá tudíž přílišnou důvěru a sympatie veřejnosti.

Mezi konkrétní cíle projektu patří informovat cílové skupiny o stávajících ochranných mechanismech oznamovatelů, včetně dobrých a špatných zkušeností z praxe, prosazovat nejlepší zkušenosti s ochranou oznamovatelů u relevantních cílových skupin a zvýšit vnitřní odbornou kapacitu TIC řešit individuální případy oznamovatelů korupce.

PRŮHLEDNOST VE VODÁRENSTVÍ

VRÁMCI ATOMIZACE VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ, která byla důsledkem převodů majetku státu na obce na začátku devadesátých let, došlo k neprůhlednému nastavení vlastnických práv a dlouhodobých provozovatelských smluv. Obce naložily s převedeným majetkem různě, většinou došlo k vytvoření dvou akciových společností. Jedna společnost vlastníci infrastrukturu byla ponechána ve veřejném vlastnictví a druhá společnost byla privatizována. Následně došlo k nastavení tzv. provozních modelů spočívajících v tom, že si město ponechává v majetku vodárenskou infrastrukturu a provoz svěřuje soukromé společnosti.

Nastavování smluv s provozovateli vodovodů a kanalizací provázela celá řada nejasností. Smlouvy jsou často nastaveny tak, že znevýhodňují veřejného vlastníka infrastruktury. Smlouvy byly uzavírány na dlouhá období (někdy přesahující 25 let). Tím podporují monopolní postavení některých společností a zaručují provozovatelům nadstandardní podmínky (náklady zůstávají obcím, zisky soukromníkům). Tato skutečnost vedla i k pozastavení čerpání ze strukturálních fondů EU.

Vodárenství je jednou z veřejných služeb, jejichž průhlednosti se TIC dlouhodobě věnuje (přes veřejné zakázky, PPP projekty, nakládání s obecním majetkem). V roce 2008 začala první fáze projektu, v jejímž rámci TIC zpracovává případové studie o podobě privatizace vodárenství na příkladu tří krajských měst. Cílem projektu je podělit se o zkušenosti z České republiky s dalšími zeměmi východní Evropy.

KONFERENCE *TRANSPARENTNOST* A *DŮVĚRYHODNOST VÝKONU SPRAVEDLNOSTI*

ZAMĚREM KONFERENCE, KTERÁ SE USKUTEČNILA 4. PROSINCE 2009, bylo podívat se na současný stav výkonu spravedlnosti v České republice a diskutovat o jeho problémech (otázka nezávislosti, kárná řízení, výběr lidí, ekonomické a politické tlaky apod.), a to z pohledu profesních skupin, které do justice vstupují. Tomu odpovídalo i členění konference do čtyř diskusních bloků: veřejnost (médiá, politici), soudci, státní zástupci, advokáti. Do jednotlivých bloků jsme pozvali přední osobnosti z oboru, teoretiky práva, politiky, novináře a představitele profesních skupin. Na konferenci zazněla kritika mnoha systémových nedostatků, ale mnohé výhrady či podněty směřovaly i do vlastních řad a navrhovaly kroky, jak může k obnovení důvěry v soudnictví přispět každý jednotlivec.

Konference navázala na loňský projekt TIC zaměřený na fungování represivních složek a stíhání korupce a hospodářských trestných činů v České republice a na Slovensku. V podobných projektech budeme pokračovat i nadále. O tom, že otázka důvěryhodnosti a transparentnosti justice zůstává stále aktuálním té-

matem, svědčí i nezamýšlené personální důsledky, které účast na konferenci měla pro jednoho z účastníků. Podrobnější rozbor byl zpracován formou případové studie.

KONFERENCE O JUSTICI: VÝSTUPY NA WEBU

Příspěvky účastníků byly zpracovány do podoby sborníku, který vyšel v nákladu 150 ks a byl rozeslán všem účastníkům konference a dalším vybraným osobám, např. ministru spravedlnosti, poslancům a senátorům ústavně-právních výborů. Ve formátu pdf je ke stažení na stránkách TIC, kde je k dispozici rovněž zvukový záznam z konference. Na projektové stránce najdete také případovou studii k odvolání JUDr. Adama Bašného.

ODHALOVÁNÍ A PREVENCE PODVODŮ A KORUPCE VE VYBRANÝCH ORGÁNECH VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČESKÉ REPUBLICE

TENTO VZDĚLÁVACÍ PROJEKT PROBÍHAL od 1. února do 31. května 2008. Jeho cílem bylo zvýšit kapacitu útvarů interního auditu, dalších kontrolních pracovišť a pracovišť s finanční a majetkovou odpovědností předcházet podvodům a korupci ve veřejné správě a pomáhat tyto případy odhalovat, zejména v oblastech rozdělování dotací, veřejných zakázek a zacházení s majetkem. Konkrétním cílem bylo zvýšit citlivost pracovníků uvedených pracovišť, včetně vedoucích pracovníků, na indikátory možného korupčního jednání a posílit jejich motivaci k aktivnímu vyhledávání korupčních rizik i konkrétních případů signalizujících možnou korupci.

Cílovou skupinou projektu byli primárně pracovníci vykonávající kontrolní a auditorskou činnost v orgánech veřejné správy, zejména krajských úřadů a ministerstev, zaměřenou na oblast zadávání veřejných zakázek, nakládání s majetkem a na oblast veřejné finanční podpory, potažmo všichni pracovníci, kteří nakládají s veřejným majetkem.

Kurz byl založen na kombinaci úvodních prezentací připravených na základě osobněných informací získaných při činnosti Právní poradny TIC a samostatné práce frekventantů kurzu při řešení případových studií. Ke každému předmětu byl proveden úvod do problematiky a na závěr shrnutí oblastí, kde se korupční rizika mohou vyskytovat. Lektoři TIC kladli důraz na propojení detailního pohledu na naplňování platné legislativy s širším pohledem na hospodárnost a dobrou správu. Zaměřili se také na specifika činnosti auditora, kontrolora či řídicího pra-

covníka při odhalování případů možné korupce. V každém bloku byla také navržena modelová opatření k odstraňování korupčních rizik a situací.

V rámci projektu proběhlo osm kurzů, a to v Praze (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Český úřad zeměměřičský a katastrální a Magistrát hl. m. Prahy) a na Krajských úřadech v Olomouci, Liberci, Karlových Varech a Plzni. Zúčastnilo se jich 132 pracovníků z 26 různých úřadů veřejné správy.

Součástí projektu bylo i vydání publikace *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě* (ISBN 978-80-87123-04-1, 212 stránek). Jednalo se o aktualizaci a dopracování staršího studijního textu a jeho vydání v knižní i elektronické podobě.

Projekt byl finančně podpořen grantem od Evropského úřadu pro boj proti podvodům – OLAF z programu Herkules II. Kofinancování probíhalo formou finančního příspěvku partnerů na účastníka kurzu.

SEMINÁŘ KORUPCE A JEJÍ PREVENCE – SPOLEČNÁ ODPOVĚDNOST

KDALŠÍM ODBORNĚ VZDĚLÁVACÍM AKCÍM PATŘIL protikorupční seminář s názvem *Korupce a její prevence – společná odpovědnost*, který se uskutečnil ve středu dne 12. listopadu 2008 v hotelu Pyramida v Praze. Seminář pořádalo Velvyslanectví Norského království v Praze společně s TIC.

Obecným cílem semináře bylo upozornit, že eliminace korupce je společnou odpovědností vlády a veřejné správy, nevládních organizací a podnikatelského sektoru. Zástupci všech těchto sektorů se na tomto semináři sešli. Hovořilo se jak o spolupráci těchto sektorů, tak o některých metodách odhalování korupce, jako je ochrana oznamovatelů korupce nebo provádění auditů. Specifickým cílem semináře byla prevence korupčních příležitostí a transparentnost při rozdělování a využívání Norských fondů. Seminář byl atraktivně postaven na výměně zkušeností a pohledů norských a českých účastníků.

Seminář se uskutečnil ve třech blocích. První blok byl zaměřen na prevenci a na transparentní postupy v souvislosti s Norskými fondy. V tomto bloku vystoupili zástupci Ministerstva financí ČR, které odpovídá za distribuci Norských fondů na celostátní úrovni, zástupci Ministerstva kultury ČR a Nadace pro rozvoj občanské společnosti (zprostředkující subjekty) a zástupci města Jičína (příjemce dotace).

Druhý blok byl zaměřen na některé specifické postupy spojené s odhalováním korupce, ochranou oznamovatelů korupce a podílem soukromého sektoru na prevenci korupce. V tomto bloku vystoupili zástupci Norské organizace pro bezpečnost v průmyslu, Norské asociace místních a regionálních úřadů, firmy Siemens, zástupce auditorské firmy KPMG a zástupce firmy PWC.

Třetí blok byl zaměřen na odhalování, vyšetřování a stíhání korupce. V tomto bloku vystoupili zástupci TIC, norské policie a státního zastupitelství.

Seminář byl původně koncipován pro 60 účastníků, ale pro velký zájem se ho nakonec zúčastnilo přes 80 osob.

ŠKOLENÍ V PALESTINĚ

NA ZÁKLADĚ POŽADAVKU ČESKÉ ROZVOJOVÉ AGENTURY a ve spolupráci s misí Evropské unie na Palestinských územích EUPOL COPPS (European Union Police Mission for the Palestinian Territories) zajišťovala TIC v roce 2008 protikorupční školení v městě Ramalláh. Školení proběhlo v době od 25. listopadu do 2. prosince 2008. Cílovou skupinou byli policisté, státní zástupci a vyšetřovatelé. Celkem se školení zúčastnilo 16 frekventantů.

Školení bylo složeno z teoretických a praktických modulů. Teoretická část školení byla zaměřena především na seznámení s právní úpravou korupce v kontextu mezinárodních smluv. Následně byli účastníci seznámeni s právní regulací korupce v EU a ČR. Konečně byla prezentována organizační struktura orgánů činných v trestním řízení v ČR s přihlédnutím ke složkám, které se věnují boji proti korupci.

Praktická část spočívala v modelovém řešení konkrétních korupčních případů z oblasti komunální samosprávy, bankovního sektoru a politiky. Na těchto případech byl podrobně popsán proces policejního vyšetřování a operativně-pátrací prostředky Policie ČR. V této souvislosti byla diskutována i problematika dokazování a obstarávání důkazů.

Školení se setkala se značným ohlasem, účastníci ocenili především řešení modelových situací.

TIC: PRÁVNÍ PORADNA TIC

OD ROKU 2005 PROVOZUJE TIC PRÁVNÍ PORADNU pro osoby dotčené korupčním jednáním. Poradna bezplatně poskytuje služby fyzickým i právnickým osobám. Poradenství je primárně určeno těm osobám, které jsou oběťmi korupčního jednání, případně jeho svědky. Specifickou skupinou jsou tzv. oznamovatelé (whistleblowers). Jedná se o osoby, které mají informace o korupčním nebo jiném společensky nebezpečném jednání svého zaměstnavatele a mají zájem o nápravu tohoto nežádoucího stavu.

Poskytované právní poradenství

Poradna poskytuje především **základní právní pomoc**, tj. informace o vhodném postupu při obraně proti korupčnímu jednání, o obsahu právních předpisů a o institucích, které se věnují kontrole státních orgánů. Základní právní pomoc poskytujeme všem osobám, které se na nás obrátí.

Těžiště činnosti Právní poradny TIC spočívá v poskytování tzv. **rozšířené právní pomoci**. Jde o dlouhodobou asistenci a podporu žadatele, který má zájem využít právní nástroje při obraně proti jednání s projevy korupce. Od roku 2005 poradna poskytla rozšířené právní poradenství cca 200 klientům. V současné době poradna řeší cca 100 otevřených případů.

V rámci poskytování rozšířené právní pomoci zpracovává poradna **podněty a podání**. Nejčastěji se jedná o žádosti o poskytnutí informací a opravné prostředky dle zákona o svobodném přístupu k informacím, ale byly podány také podněty na státní zastupitelství, stížnosti, podněty k zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele, podněty k provedení finanční kontroly, podněty představitelům územních samosprávných celků, žaloby proti rozhodnutí správního orgánu, oznámení o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu apod.

K dalším zásadním činnostem poradny patří zastupování klientů před soudem či jiným orgánem veřejné moci příslušným v dané věci, a to prostřednictvím spolupracujících advokátů.

Rozšířené poradenství často zahrnuje také přímé osobní jednání se zúčastněnými subjekty nebo institucemi. Účelem těchto setkání je ověření a doplnění skutkově významných okolností a seznámení se s právními názory stran.

Komplementární součástí právního poradenství v jednotlivých případech je i mimoprávní aktivita spočívající v předávání případů médiím. Média seznamujeme s úspěšně řešenými případy i s případy, kdy zde není žádoucí právní nástroj k řešení dané věci. Právě v takových právně neřešitelných případech může být medializace jednou z cest k nápravě stavu.

Strategická litigace

Nedílnou součástí aktivit realizovaných Právní poradnou TIC je strategická litigace. Její podstatou je cílené iniciování soudních nebo správních řízení s cílem domoci se právními nástroji nápravy nežádoucího stavu. Hlavním cílem strategické litigace je dosažení soudních či správních rozhodnutí, která mají precedenční význam.

V této oblasti dosáhla poradna řady úspěchů. Jedním z nejvýznamnějších je dosažení rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, které stabilizovalo soudní a správní praxi na poli poskytování informací v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím.

Aktuálně je TIC (na základě žaloby, event. kasační stížnosti zpracované střediskem) účastníkem soudního řízení správního o žalobách proti rozhodnutí Dopravního podniku Hlavního města Prahy, Ministerstva dopravy, České televize, Českých drah či Ministerstva práce a sociálních věcí.

Veřejné debaty

Právní poradna TIC také pořádá veřejné debaty v obcích a městech. Jde o veřejně přístupná a dopředu avizovaná setkání s veřejností a vedením obcí a měst, kde se představitelé poradny věnují analýzám lokálních problémů samosprávy. Poradna touto cestou zároveň na místě poskytuje občanům bezplatné právní poradenství, když popisuje praktickou aplikaci jednotlivých právních nástrojů veřejné kontroly potenciálně korupčního jednání. V roce 2008 proběhly veřejné debaty např. ve městech Třebíč a Chomutov a v řadě menších obcí.

PŘÍKLADY ÚSPĚCHŮ PRÁVNÍ PORADNY TIC

Zákon o svobodném přístupu k informacím

V rámci strategické litigace uspěla TIC s kasační stížností u Nejvyššího správního soudu, který do budoucna jednoznačně judikoval, že informace ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím je i (kompletní) kopie požadované smlouvy uzavřené povinným subjektem. Před tímto průlomovým rozhodnutím na poli poskytování informací veřejnou správou některé povinné subjekty odmítaly takové informace poskytovat. Rozhodnutím však bylo do budoucna znemožněno, aby povinné subjekty odíraly přístup k informacím tak, že budou odpovídat pouze na konkrétní dotazy a *de facto* tak bránit ověření správnosti takové informace v kontextu celého dokumentu. Jde o nejdůležitější rozhodnutí soudů na poli poskytování informací v roce 2008.

Makotřasy

TIC poskytuje právní pomoc občanům obce Makotřasy v souvislosti s netransparentním rozhodováním vedení obce. Mj. se naše aktivita zaměřila na problematiku územního plánování v obci a na to navazující smlouvu uzavřenou obcí, kde vedení obce prosazuje satelitní výstavbu přes odpor většiny občanů. Poskytované právní poradenství jsme zaměřili na otázku místního referenda, které orgány obce doposud v otázce územního plánování a satelitní výstavby odmítaly. TIC zpracovala pro potřeby občanů obce návrh k uspořádání místního referenda a po odmítnutí návrhu obcí zpracovala návrh adresovaný správnímu soudu, který uznal naši právní argumentaci a povínoval obec k vyhlášení referenda. Dále jsme v této souvislosti k žádosti vedení obce zpracovali rozsáhlou právní analýzu uzavřené smlouvy. Aktivita TIC vede k tomu, aby se sami občané obce mohli (závazně) vyjádřit k takto důležité otázce.

ZOO – Dvůr Králové

TIC poskytovala rozšířenou právní pomoc bývalému zaměstnanci krajské příspěvkové organizace (dnes krajská obchodní společnost), který dlouhodobě věcně kritizoval manažerská pochybení vedení a nevhodné nakládání s veřejnými prostředky. Šlo o typický případ tzv. oznamovatele, který následně čelil nejen pracovněprávním, ale i trestněprávním následkům oznámení nežádoucího chování svého zaměstnavatele. TIC ve spolupráci s advokátem poskytla klientovi ochranu zejména v rámci trestního řízení vedeného pro možné spáchání trestného činu pomluvy. V prvním i druhém stupni soud přisvědčil obhajobě a klienta obžaloby zprostil.

PROTIKORUPČNÍ LINKU 199 PROVOZUJE TIC OD ZÁŘÍ 2007. Jde o jeden z informačních kanálů pro podávání podnětů občanů týkajících se korupčního či jinak nežádoucího chování. Linka zároveň určitým způsobem funguje jako zdroj analytického materiálu o povaze a rozsahu korupce ve společnosti. Primárním účelem provozu protikorupční linky 199 však je poskytování bezplatné právní pomoci občanům, kteří se setkali s korupčním jednáním, a to zejména ve veřejném sektoru.

Počet vytočení linky v roce 2008

V roce 2008 bylo telefonní číslo linky 199 vytočeno celkem v několika tisících případech. Jasně se tak ukázalo, že telefonní číslo 199 je mezi veřejností obecně známo a veřejnost si jej do značné míry spojuje s bojem proti korupci. Přestože celkový počet vytočení zahrnuje i případy, kdy volající nevydržel na lince až do spojení s operátorem, případně se zmýlil (kvalifikovaným odhadem zhruba v 75 % případů) a operátor tak s volajícím telefonický rozhovor neabsolvoval, zůstává více než 1 700 vytočení, která vyústila v telefonický kontakt s operátorem linky, jenž klientovi poskytoval bezplatné právní poradenství. Řada klientů se pak na linku obrací vícekrát či opakovaně.

Počet nových klientů linky 199

V roce 2008 evidovala TIC **654 nových klientů linky**, tedy klientů, kteří se v daném období obrátili na protikorupční linku 199 vůbec poprvé. U telefonní linky, která je zaměřena na boj s korupcí, je to mimořádně vysoké číslo. S plným respektem k rezortním a jim podobným protikorupčním linkám lze mít za to, že outsourcing provozu centrální protikorupční linky se ukázal být krokem správným směrem, zvláště když linku provozuje nevládní nezisková organizace zaměřená na systémové omezování korupce v ČR. V této souvislosti lze poukázat i na význam propagace linky 199, jelikož sebemenší zmínka o lince 199 v médiích vede k nárůstu počtu nových klientů v řádu několika stovek procent.

Oblasti, na které si občané stěžují

Významná část klientů poukazuje na různá pochybení v rámci výkonu samostatné, případně přenesené působnosti obcemi, eventuelně kraji. V naprosté většině případů si klienti stěžují na nedostatky v nakládání s majetkem územního samosprávného celku, na údajně zmanipulovaná zadávací řízení, nejruznější případy střetu zájmů na komunální úrovni apod.

Podle názoru TIC je největším přínosem fungování linky právě poskytování bezplatné právní pomoci osobám poukazujícím na možné korupční jednání představitelů územních samosprávných celků. Zřízením protikorupční linky 199 a jejím vyvedením na TIC byla veřejnosti dána možnost efektivněji bojovat s korupčním fenoménem na této úrovni. Do okamžiku zřízení linky v této oblasti žádný efektivní protikorupční nástroj neexistoval.

TIC na základě dlouhodobých zkušeností v problematice boje proti korupci konstantně prohlašuje, že právě úspěchy v potírání takového jednání představitelů místních samospráv mají vliv na vnímání korupce v ČR veřejností. Mohou-li si být občané vědomi toho, že korupční a jiná nežádoucí jednání jsou už na úrovni místní samosprávy i díky tomuto protikorupčnímu nástroji odhalována a sankcionována, nepropadají skepsi, že s fenoménem korupce nelze bojovat vůbec, popř. že v tomto ohledu absentuje odpovídající zájem odpovědných představitelů veřejné moci.

Druh poradenství poskytovaného volajícím

Každému volajícímu se snaží operátoři linky poskytnout základní právní posouzení jím tvrzených skutečností. Ačkoli je v některých případech klient odmítnut s tím, že se nejedná o případ, který spadá do působnosti linky, nebo nebyly dodány všechny požadované informace, snažíme se i v těchto případech poskytnout volajícímu různým způsobem pomoc, například odkazem na orgán veřejné moci, který je v dané věci podle názoru operátora příslušný, případně na jinou nevládní neziskovou organizaci, která se daným problémem zabývá. V těchto případech jde zejména o odkazy na nevládní organizace věnující se ochraně životního prostředí.

V případě, kdy operátor usoudil, že je nutné od klienta získat další informace tak, aby mohl posoudit okolnosti popisovaného jednání a toto jednání správně právně kvalifikovat, může být klient vyzván k doložení dalších podkladů, případně k osobní schůzce.

V nezávažnějších případech je pak klientům poskytováno rozšířené právní poradenství. Klientům tak nejčastěji TIC zpracuje příslušné podání pro jejich případ, zasílá podněty vlastním jménem, případně je zastupuje před soudy.

PŘÍKLADY ÚSPĚCHŮ PROTIKORUPČNÍ LINKY 199

Odsouzení (zatím nepravomocné) starosty obce, který podle názoru TIC zpříčinil úmyslným jednáním porušení dotačních pravidel pro dotaci poskytnutou obci z prostředků Státního fondu rozvoje bydlení a způsobil tak obci škodu na jejím majetku. TIC byla s tímto případem seznámena již na jeho počátku v roce 2007, poskytovala klientovi komplexní právní poradenství ohledně podnětu k výkonu kontroly fondem. Následně na linku obdržela další podnět poukazující na protiprávní jednání vedení obce, který TIC dodal potřebné informace vztahující se k trestněprávním aspektům případu. Po podrobné analýze případu pak TIC vyhodnotila, že bude v této věci vhodné podat oznámení o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu. Oznámení bylo podáno klientem, který prostřednictvím právního poradenství TIC svým oznámením aktuálně dosáhl nepravomocného odsouzení starosty obce na základě rozhodnutí soudu prvního stupně.

Náprava protiprávního stavu a sankcionování odpovědné osoby. Šlo o případ, kdy místostarosta města svévolně změnil přijaté usnesení kolektivního orgánu města, vyvěšené na úřední desce, a to ve prospěch soukromého subjektu, který má ve městě investiční zájmy. Operátoři linky v tomto případě několikrát telefonicky hovořili s klientem, bylo uspořádáno i osobní setkání a byly podrobně zkoumány právní aspekty případu. TIC připravila trestní oznámení a ještě před jeho zasláním příslušným orgánům dopisem upozornila vedení města na výše zmíněné okolnosti a seznámila odpovědné osoby se svým právním názorem. Již komplex těchto kroků nakonec vedl k tomu, že vedení města učinilo nápravu stavu ohledně předmětného usnesení a místostarosta města odstoupil ze své funkce. Samotná náprava stavu, vyvození osobní odpovědnosti (byť politické) a mediální pokrytí tohoto případu bylo pro TIC dostatečným způsobem řešení případu plně v souladu se zásadou subsidiarity trestní represe.

Vnímání korupce farmaceutických společností v oblasti předepisování léků lékaři. Kromě právního řešení zvoleného partikulárního případu korupce za použití trestněprávních instrumentů (trestní oznámení je ve stadiu prověřování) byla jako možný komplementární způsob řešení zvolena medializace tohoto problému na tiskové konferenci a při různých vystoupeních TIC na rozličných fórech. TIC tak poskytla impuls, na jehož základě se média začala tomuto problému věnovat systematictěji. TIC se stala partnerem pro Státní úřad pro kontrolu léčiv a další orgány příslušné k řešení této otázky. Aktuálním výsledkem je záměr ČLK upravit stavovské předpisy v tomto ohledu. Přestože je nesporné, že první návrhy ČLK v žádném případě problém korupčních vztahů v této oblasti lékařské péče neřeší úplně, jde o úvodní podstatnější náznak změny a TIC je připravena se tomuto problému i v budoucnu věnovat.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

POSLÁNÍM TIC JE PŘÍSPÍVAT K SYSTÉMOVÉMU OMEZOVÁNÍ KORUPCE v naší republice. Jedním z nástrojů je i vzdělávání pracovníků na důležitých postech ve státní správě a samosprávě, případně v dalších státních organizacích, v tématice korupce a její prevence.

Obecným cílem vzdělávacích kurzů TIC je přiblížit účastníkům podstatu, příčiny a projevy korupce a osvětlit možné indikátory korupčního chování. Dále TIC prezentuje metody předcházení a omezování korupce, a to jak na institucionální, tak i individuální bázi. V neposlední řadě upozorňuje na některé méně zjevné projevy korupce a snaží se připravit účastníky na efektivní předcházení korupčním situacím.

Kurzy TIC mají výrazně participativní charakter. Snažíme se poskytnout platformu, na které mohou účastníci volně diskutovat a sami hledat svůj postoj vůči

korupci a ozřejmovat si různé projevy korupce a nutnost jejich eliminace. Diskuse jsou doplněny případovými studii, kde posluchači sami, případně pod vedením lektorů hledají korupční příležitosti v jednotlivých činnostech veřejné správy a identifikují vhodné preventivní nástroje.

Zařazení do celospolečenské protikorupční strategie

Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006–2011, schválená usnesením vlády č. 1199 ze dne 25. října 2006 a aktualizovaná usnesením vlády č. 676 ze dne 18. června 2007, mimo jiné ukládá v bodě II.10 f. podporovat činnost nevládních organizací zabývajících se bojem proti korupci a dohodnout s nimi způsob, formu a rozsah spolupráce.

TIC ve snaze udělat vstřícný krok k navázání či rozvoji této spolupráce připravila a nabízí jednotlivým orgánům veřejné správy kromě konzultací a expertiz právě vzdělávací kurzy.

Nabídka kurzů

V základní nabídce naší vzdělávací činnosti jsou čtyři modelové kurzy:

- **Korupce a protikorupční politika na úrovni vyšších samosprávných celků.** Kurz je určen zejména vedoucím pracovníkům Krajských úřadů a také statutárních měst. Jeho cílem je uvést účastníky do problematiky korupce a boje proti ní ve veřejné správě, posílit jejich schopnost identifikovat jednotlivé případy korupce a nalézat vhodná protikorupční opatření. Kurz se např. podrobně věnuje jednotlivým indikátorům možného korupčního jednání. Tematicky kombinuje organizační a manažerská opatření směřující k budování úřadu odolného proti korupci s individuální rezistencí vůči korupčním tlakům.
- **Odhalování a prevence podvodů a korupce v orgánech veřejné správy.** Kurz je primárně určen pracovníkům vykonávajícím kontrolní a auditorskou činnost v orgánech veřejné správy a dále vedoucím pracovníkům s řídicí pravomocí v ekonomických oblastech. Je zaměřen zejména na oblast veřejných zakázek, nakládání s majetkem a problematiku dotací. Součástí výkladu je rozbor případových studií.
- **Prevence korupce.** Základní kurz určený zejména pracovníkům v přímém styku s klientem. Podrobně se věnuje vymezení korupce v českém právním řádu s důrazem na právo trestní. Větší část kurzu je potom věnována vymezení korupčních situací a příležitostí a nácviku řešení korupčních nabídek. Věnuje se i identifikaci případů střetu zájmů a diskutuje, jak střety zájmů z činnosti účastníků kurzů vyloučit.

- **Střet zájmů.** Jedná se o prakticky orientovaný půldenní kurz určený pro všechny, jichž se týká zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů. Kurz je tedy určen jak povinným osobám ve smyslu zákona, tedy veřejným činitelům, tak evidenčním orgánům. Kurz se skládá ze tří částí: představení zákona, jeho geneze a účelu, rozboru jednotlivých ustanovení a diskuse.

VZDĚLÁVACÍ AKCE V ROCE 2008

V ROCE 2008 REALIZOVALA TIC CELKEM 26 VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ, kterých se zúčastnilo skoro 500 účastníků. Akce se uskutečnily jednak v rámci projektu *Odhalování a prevence podvodů a korupce ve vybraných orgánech veřejné správy v České republice*, jednak na základě individuální objednávky v rámci vedlejší hospodářské činnosti.

Mezi klienty TIC patří především ministerstva. V roce 2008 šlo zejména o ministerstvo práce a sociálních věcí a ministerstvo životního prostředí a dále ministerstva zemědělství, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy. Některých akcí se zúčastnili i pracovníci ministerstev zdravotnictví a vnitra a pracovníci Policejního prezidia. Klienty TIC jsou i další státní orgány a instituce, např. Český úřad zeměměřičský a katastrální, Česká správa sociálního zabezpečení, Generální ředitelství cel nebo úřady práce. Zvláště je třeba zmínit aktivity Katastrálního úřadu kraje Vysočina, kde byli proškoleni všichni klíčoví pracovníci.

Vzdělávacích akcí TIC se v roce 2008 zúčastnili pracovníci Krajských úřadů ze všech krajů České republiky a z hl. města Prahy. Samostatné kurzy byly pořádány na Krajských úřadech kraje Olomouckého, Karlovarského, Libereckého, Plzeňského, Ústeckého a Zlínského a kraje Vysočina. V menší míře jsou zastoupena velká města, jako např. Liberec či Jihlava.

AKREDITACE

Ř ADA VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ JE USKUTEČŇOVÁNA PRO ORGÁNY SAMOSPRÁVY. Pro vzdělávání pracovníků samosprávy platí zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, který upravuje i otázku akreditace vzdělávání těchto úředníků. Aby prokázala kvalitu svých vzdělávacích programů, požádala TIC ministerstvo vnitra o akreditaci jak vzdělávacích programů, tak Transparency International – Česká republika, o. p. s. jako vzdělávací instituce.

V roce 2008 byla obnovena akreditace na vzdělávací instituci (akreditace č. AK I./I-201/2005).

Dále byla obnovena a upravena akreditace na vzdělávací program pro vedoucí pracovníky „Problematika korupce a protikorupční politika na úrovni územních samosprávných celků“ (akreditace AK I./VE-151/2005).

Nově byla udělena akreditace vzdělávacímu programu průběžného vzdělávání „Odhalování a prevence podvodů a korupce v orgánech veřejné správy“, který vznikl v rámci výše zmíněného projektu (akreditace č. AK/PV-83/2008).

Akreditován byl také vzdělávací program průběžného vzdělávání „Problematika korupce a protikorupční politika na úrovni územních samosprávných celků“ (akreditace č. AK/PV-184/2008).

PROTIKORUPČNÍ AUDIT – STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

VRÁMCI POSKYTOVÁNÍ PORADENSKÝCH A KONZULTAČNÍCH SLUŽEB zaměřených na prevenci korupčního jednání začala TIC v roce 2008 spolupracovat mj. se Státním fondem životního prostředí (dále jen „SFŽP“). Na základě smlouvy uzavřené mezi TIC a SFŽP dne 3. září 2008 provedla TIC v období září 2008–duben 2009 pro potřeby SFŽP protikorupční audit procesu administrace žádostí o podporu projektů z prostředků Operačního programu Životní prostředí. Protikorupční audit byl zaměřen na jednu z nejvýznamnějších činností realizovaných SFŽP, kdy je z evropských strukturálních fondů rozdělováno na podporu ekologických projektů asi 140 mld. Kč. Podstatou protikorupčního auditu bylo nezávisle analyzovat rozhodovací procesy v rámci postupů SFŽP na přítomnost korupčních rizik, případně navrhnout relevantní opatření k jejich redukci a zprostředkovat tak přispět ke zvýšení věrohodnosti auditovaných procesů.

Podobné protikorupční audity TIC nabízí i jiným subjektům z oblasti veřejného sektoru, ochotným podrobit své rozhodovací procesy prověření, jež může přispět k podstatnému snížení míry korupčního rizika a ke zvýšení efektivity nakládání s prostředky z veřejných rozpočtů. TIC je přitom s ohledem na více jak desetiletou praktickou zkušenost s aktivitami na poli protikorupční politiky v tomto ohledu významným partnerem.

SPOLUPRÁCE SE SPOLEČNOSTÍ SCANTEAM

VE SPOLUPRÁCI S NORSKOU SPOLEČNOSTÍ SCANTEAM zajišťuje TIC monitoring projektů podporovaných z Finančního mechanismu EHP/Norsko. TIC v rámci této činnosti ve spolupráci s celou řadou nezávislých expertů z různých odborných oblastí pomáhá dohlížet na efektivní využívání prostředků v těchto projektech. Prostředky, které TIC touto činností získává, jsou využívány na financování chodu kanceláře a projektové aktivity.

KROMĚ PRŮBĚŽNĚ AKTUALIZOVANÉ WEBOVÉ STRÁNKY WWW.TRANSPARENCY.CZ klade TIC velký důraz na informování veřejnosti prostřednictvím médií. Pravidelně vydáváme tiskové zprávy a stanoviska k událostem nebo jevům, na něž je podle našeho názoru třeba upozornit.

Přehled vybraných témat tiskových zpráv z minulého období:

- 24. února 2009** – Nestranné vyšetřování trestných činů ohroženo
- 9. prosince 2008** – Uplácení v mezinárodním obchodě zůstává velkým problémem, říká zpráva Transparency International
- 19. listopadu 2008** – Průzkum TIC: Transparentnost, objektivita a korupce v přijímacím řízení na české vysoké školy
- 18. listopadu 2008** – TIC: Změny při přípravě superzakázky na likvidaci starých ekologických zátěží, základní pravidla pro lobbying a výsledky průzkumu komunálních rozpočtů
- 23. září 2008** – Index CPI 2008: Česko si udrželo hodnocení z loňska, ale mezi státy EU je v poslední třetině

27. června 2008 – TIC vyzývá vládu k ratifikaci Úmluvy OSN proti korupci, požaduje důkladné zvážení novel zákona o soudech a soudcích

5. června 2008 – Stomiliardový hazard ministerstva financí při odstraňování ekologických zátěží

24. dubna 2008 – TIC vyzývá k zaměření pozornosti na praktiky farmaceutických firem, navrhuje znovu zvážít novelu exekučního řádu a odmítá gigantickou zakázku MF

3. března 2008 – Stanovisko Transparency International – Česká republika (TIC) k neprůhledným postupům Ministerstva financí ČR

28. února 2008 – Městské firmy jsou jedním z hlavních zdrojů neprůhlednosti v komunální politice, ukázal nový průzkum TIC

11. února 2008 – Lepším nastavením veřejných zakázek na velké dopravní stavby lze docílit až 30% úspor, ukázal nový průzkum TIC

22. ledna 2008 – Zpráva Právní poradny TIC: obecní samosprávy jsou neprůhledné

VYBRANÉ ÚRYVKY Z MONITORINGU MÉDIÍ

Co je divného na tom, že státní zástupce, který se specializuje na hospodářskou a finanční trestnou činnost, korupci a poklesky veřejných činitelů, promluví jako host na akci nevládní organizace, která se již patnáct let angažuje ve stejném oboru? Na první pohled nic, zvláště když ve svém příspěvku objektivně zhodnotil současný vývoj v české justici a navrhnul konstruktivní řešení, které by pomohlo situaci stabilizovat a zabránit tak dalším excesům. Jeho nadřazení však zřejmě necítili stejný zápal pro věc a neohrabaným způsobem mu naznačili, že jako profesionál se měl držet osvědčených frází a vlastní názory vynechat.

Kdo zachrání image státního zastupitelství, 5. 3. 2009 ČRo – cro6.cz

*Chomutovskou veřejnost navštívili právníci organizace **Transparency International** (TIC), která se zaměřuje na boj s korupcí. K debatě osobně pozvali i zastupitele, radní, primátorku a náměstký. Nakonec ale přišli jen dva opoziční zastupitelé a jeden úředník. Vedení města se kvůli své neúčasti omluvilo ústy svého tiskového mluvčího. „Stalo se tak vzhledem k mimořádnému zasedání rady města, které bylo ohlášeno a s termínem konání již nešlo hýbat,“ uvedl krátce před začátkem Pavel Novák. „To, že datum a hodina kolidují, si dopředu nikdo neuvědomil,“ ujistil.*

Mostecký deník, 2. 7. 2008

Zdíby – Především spor mezi zdíbskými zastupiteli, který v létě přerostl v bitku, včera řešili občané na veřejné diskusi se zástupci **Transparency International**. „Zastupitelé z opozice přijdou, o politicích z vládnoucí strany nic nevíme,“ řekl ještě před konáním akce její pořadatel Radim Slezák. Příčinou červnové bitky byla snaha starosty obce Jana Tvrdeho prosadit zákaz pořizování záznamu ze zasedání zastupitelstva. Opoziční zastupitelé si totiž jednání nahrávali na kamery a záznam pak dávali na internet. Podle starosty se to nesmí.

Mladá fronta DNES, 26. 9. 2008

... *Transparency International* přitom eviduje stovky případů korupčního chování v České republice. V této souvislosti ovšem upozornil, že v Česku dochází k jakési inflaci podání trestních oznámení. „Politici si je na sebe podávají navzájem a je to nejčastější způsob řešení tohoto problému,“ řekl **zástupce TIC**, který se domnívá, že politiky by měla hlídat především veřejnost a sami členové jejich politických stran. „Tady je trochu problém, že nezájem veřejnosti vede k tomu, že politiku dělají ti, kteří nejsou ani tak schopní, jako jsou všehoschopní. A není zájem je kontrolovat.“

ČRo – radiozurnal.cz, 24. 2. 2009

ČETNOST CITACÍ TRANSPARENCY INTERNATIONAL V ČESKÝCH MÉDIÍCH ZA OBDOBÍ BŘEZEN 2008—BŘEZEN 2009

Celkem	3 113 citací
Z toho:	
Celostátní deníky	295 záznamů
Televize a rozhlas	202 záznamů
Specializované a odborné tituly	136 záznamů
Regionální periodika	1 974 záznamů
Ostatní média	506 záznamů

Zdroj: *Newton IT, s. r. o.*

LIDÉ V TIC

KANCELÁŘ TIC

Ředitel: David Ondráčka

Vedoucí kanceláře: Stanislav Beránek (*projekt Justice*)

Asistentka kanceláře: Michaela Slavíková (od 12. 5. 2008)

Vedoucí projektů:

Radim Bureš

(*projekt Vzdělávání, projekt Sport, spolupráce s OLAF*)

Eliška Císařová

(*projekty Veřejné zakázky, Vodárenství, Komunální rozpočty, Ochrana
oznamovatelů korupce, Přijímací řízení na VŠ, webové stránky TIC*)

Martin Lachmann

(*Právní poradna TIC, Protikorupční linka 199*)

PRÁVNÍ PORADNA TIC

Odborní právní asistenti:

Martin Holík

Jan Kobera (od 1. 1. 2008 do 31. 7. 2008)

Lola Laštovičková

Katarína Oboňová

Michaela Tetřevová (od 28. 7. 2008)

Externí spolupracovníci:

Tereza Danihelková

(*finanční kontrola projektů a neprojektových nákladů*)

Miloslava Hosnedlová

(*účetní*)

Jan Pavel

(*ekonomické analýzy*)

Barbora Pěchotová

(*finanční kontrola projektů a neprojektových nákladů*)

Petr Prchal

(*advokát spolupracující s TIC*)

Hana Škapová

(*editace tiskových materiálů*)

V období leden 2008—duben 2009 s námi dále spolupracovali:

Petr Beňo
(projektová spolupráce)
Petr Bouchal
(projektová spolupráce)
Nikola Hořejš
(projektová spolupráce)
Radek Jurčík
(projektová spolupráce)
Michal Mazel
(Expert na protikorupční vzdělávání)
Zuzana Navrátilová
(advokátka; projektová spolupráce)
Martina Nevrková
(stážistka; projektová spolupráce)
Jana Sochorcová
(stážistka; projektová spolupráce)
Thuy Duong Nguyen Nhu
(stážistka; projektová spolupráce)

SPRÁVNÍ RADA TIC

Václav Láska – *předseda*
Jana Hamplová
Jan Hnízdil (člen do 5. 11. 2008)
Jan Macháček
Jiří Pavlíček
Jiří Schlanger
Libor Vávra
Jan Vyklický
Milan Žák

DOZORČÍ RADA TIC

Petr Kříž – *předseda*
Pavel Kohout
Miroslav Zámečník

PODĚKOVÁNÍ SPONZORŮM A DONORŮM

BEZ PENĚŽ A EXPERTNÍ POMOCI BY ČINNOST TIC nebyla možná, nebo by byla výrazně omezená. Proto bychom rádi touto cestou poděkovali za podporu našich projektů a aktivit v minulém období následujícím společnostem a institucím a také všem jednotlivcům a drobným dárcům, kteří se rozhodli nás podpořit.

Advokátní kancelář Ambruz & Dark podporuje TIC formou bezplatného právního poradenství svých odborníků. Je to její příspěvek ke kvalitnímu odbornému zázemí práce TIC a k budování transparentního prostředí v České republice.

Evropská unie prostřednictvím Generálního ředitelství pro spravedlnost, svobodu a bezpečnost Evropské komise podpořila projekt zaměřený na zvýšení ochrany oznamovatelů (Enhancing the Protection of Whistleblowers), na kterém spolupracuje několik poboček TI v Evropě.

Společnost **Hewlett-Packard, s.r.o.** podporuje TIC formou zvýhodněných dodávek počítačů, tiskáren a dalších kancelářských technologií.

Ministerstvo vnitra České republiky má na starosti protikorupční politiku státu a v jejím rámci spolupracuje s TIC poměrně intenzivně. Rozhodlo se založit protikorupční linku 199, kterou TIC provozuje a která je podpořena dotačním titulem. Navíc v rámci svého dotačního programu prevence kriminality TIC získala dotaci na činnost své právní poradny.

Nadace Open Society Fund Praha se od roku 1990 zaměřuje na podporu nevládních aktivit na poli demokratizace, lidských práv a boje proti korupci. Pro TIC je dlouhodobým a nesmírně důležitým partnerem a podporovatelem, za což jsme velmi vděční. Zejména proto, že Nadace OSF dokáže podpořit projekty politicky citlivé (politická korupce, veřejné rozpočty, střety zájmů nebo strategická litigace v jednotlivých kauzách).

Děkujeme společnosti **Newton INFORMATION TECHNOLOGY, s. r. o.** za poskytnutí přístupu k monitoringu médií zdarma.

OLAF – Evropský úřad pro boj proti podvodům má nezastupitelnou roli při ochraně finančních zájmů Evropských společenství a evropských fondů. V minulém roce OLAF podpořil vzdělávací projekt TIC zaměřený na vzdělávání v oblasti veřejných zakázek.

Open Society Institute (Local Government and Public Service Initiative)

– tato nadace se sídlem v Budapešti podpořila v minulosti několik výzkumných projektů TIC (v současné době jde o projekt věnující se vodárenství).

Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe – tato nadace spravující peníze amerických donorů podporuje nevládní sektor v regionu. TIC dostala podporu na své projekty zaměřené na veřejné zakázky, nakládání s komunálním majetkem a činnost právní poradny. Trust je dlouhodobým partnerem TIC.

Pokud byste chtěli podpořit činnost TIC, můžete tak učinit bankovním převodem nebo poštovní poukázkou na číslo bankovního účtu 197958078/0300, vedeného u Československé obchodní banky, a. s., Perlová 5, 110 00, Praha 1.

BPI (BRIBE PAYERS INDEX; INDEX PLÁTCŮ ÚPLATKŮ)

JDE O JEDEN Z NÁSTROJŮ TRANSPARENCY INTERNATIONAL pro měření míry korupce v soukromém sektoru. Index BPI 2008 seřazuje 22 předních mezinárodních a regionálních exportních zemí podle náchylnosti jejich firem uplácet v zahraničí. Index byl sestaven na základě průzkumu Bribe Payers Survey, který pro TI zajistila společnost Gallup International. V rámci průzkumu odpovídalo 2742 manažerů z 26 dovozních zemí. Mezi otázky zaměřené na zkušenosti manažerů s korupčními praktikami zahraničních firem v jejich zemi (tj. manažer firmy v ČR je dotazován na zkušenosti s uplácením ze strany např. ruské nebo belgické firmy v obchodním styku v ČR) patřily i dotazy vztahující se k efektivitě vlády v boji proti korupci nebo jaké instituce jsou podle nich nejvíce zasaženy korupcí. Podrobnější informace o průzkumu a metodologii indexu najdete na www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/bpi, žebříček zemí a základní informace o BPI 2008 rovněž na stránce TIC www.transparency.cz.

Následující tabulka zobrazuje výsledky indexu BPI 2008 včetně doplňujících statistických údajů, které vyjadřují, do jaké míry se respondenti shodovali v hodnocení dané země a jak přesné jsou výsledky. Hodnocení země (hodnota indexu BPI 2008) se pohybuje v intervalu od 0 do 10 a vyjadřuje pravděpodobnost, s jakou firmy se sídlem v dané zemi při zahraničních obchodních transakcích uplácejí. Čím vyššího hodnocení země dosahuje, tím menší je pravděpodobnost, že tamní firmy při svých zahraničních operacích využívají úplatků.

Tabulka: Index plátců úplatků (Bribe Payers Index; BPI) 2008

Umístění	Země	BPI 2008	Respondenti	Standardní odchylka	Interval věrohodnosti 95 %	
					Dolní hranice	Horní hranice
1	Belgie	8,8	252	2,00	8,5	9,0
1	Kanada	8,8	264	1,80	8,5	9,0
3	Nizozemsko	8,7	255	1,98	8,4	8,9
3	Švýcarsko	8,7	256	1,98	8,4	8,9
5	Německo	8,6	513	2,14	8,4	8,8
5	Velká Británie	8,6	506	2,10	8,4	8,7
5	Japonsko	8,6	316	2,11	8,3	8,8
8	Austrálie	8,5	240	2,23	8,2	8,7
9	Francie	8,1	462	2,48	7,9	8,3
9	Singapur	8,1	243	2,60	7,8	8,4
9	Spojené státy	8,1	718	2,43	7,9	8,3
12	Španělsko	7,9	355	2,49	7,6	8,1
13	Hongkong	7,6	288	2,67	7,3	7,9
14	Jižní Afrika	7,5	177	2,78	7,1	8,0
14	Jižní Korea	7,5	231	2,79	7,1	7,8
14	Tchajwan	7,5	287	2,76	7,1	7,8
17	Itálie	7,4	421	2,89	7,1	7,7
17	Brazílie	7,4	225	2,78	7,0	7,7
19	Indie	6,8	257	3,31	6,4	7,3
20	Mexiko	6,6	123	2,97	6,1	7,2
21	Čína	6,5	634	3,35	6,2	6,8
22	Rusko	5,9	114	3,66	5,2	6,6

CPI (CORRUPTION PERCEPTION INDEX; INDEX VNÍMÁNÍ KORUPCE)

TENTO INDEX ZAMĚŘENÝ NA KORUPCI ve veřejném sektoru, který seřazuje země podle stupně vnímání existence korupce mezi úředníky veřejné správy a politiky, vydává Transparency International od roku 1995. Jde o složený index, který pro hodnocení roku 2008 čerpal ze 13 zdrojů údajů poskytnutých 11 nezávislými institucemi. Pro zahrnutí země do žebříčku CPI je nezbytné, aby ji hodnotily alespoň tři nezávislé zdroje. Podrobné informace k Indexu vnímání korupce CPI 2008 najdete na webových stránkách TIC – www.transparency.cz a TI – www.transparency.org.

Mezi 180 zeměmi zahrnutými do CPI 2008 je Česká republika na 45. místě s hodnocením 5,2 (podle stupnice 0–10, kde 0 znamená vysokou míru korupce a 10 označuje zemi téměř bez korupce). V rámci Evropy máme stále co dohánět, mezi členskými zeměmi EU jsme až na 18. místě.

Tabulka: **Index vnímání korupce (Corruption Perception Index; CPI) 2008**

Pořadí země	Země/území	CPI 2008 hodnocení	Pořadí země	Země/území	CPI 2008 hodnocení
1	Dánsko	9,3	18	USA	7,3
1	Nový Zéland	9,3	21	Svatá Lucie	7,1
1	Švédsko	9,3	22	Barbados	7,0
4	Singapur	9,2	23	Chile	6,9
5	Finsko	9,0	23	Francie	6,9
5	Švýcarsko	9,0	23	Uruguay	6,9
7	Island	8,9	26	Slovinsko	6,7
7	Nizozemí	8,9	27	Estonsko	6,6
9	Austrálie	8,7	28	Katar	6,5
9	Kanada	8,7	28	Svatý Vincenc a Grenadiny	6,5
11	Lucembursko	8,3	28	Španělsko	6,5
12	Rakousko	8,1	31	Kypr	6,4
12	Hongkong	8,1	32	Portugalsko	6,1
14	Německo	7,9	33	Dominika	6,0
14	Norsko	7,9	33	Izrael	6,0
16	Irsko	7,7	35	Spojené arabské emiráty	5,9
16	Velká Británie	7,7	36	Botswana	5,8
18	Belgie	7,3	36	Malta	5,8
18	Japonsko	7,3	36	Portoriko	5,8

Pořadí země	Země/území	CPI 2008 hodnocení	Pořadí země	Země/území	CPI 2008 hodnocení
39	Taiwan	5,7	80	Brazílie	3,5
40	Jižní Korea	5,6	80	Burkina Faso	3,5
41	Mauricius	5,5	80	Maroko	3,5
41	Omán	5,5	80	Saudská Arábie	3,5
43	Bahrájn	5,4	80	Thajsko	3,5
43	Macao	5,4	85	Albánie	3,4
45	Bhútán	5,2	85	Indie	3,4
45	Česká republika	5,2	85	Madagaskar	3,4
47	Kapverdy	5,1	85	Černá Hora	3,4
47	Kostarika	5,1	85	Panama	3,4
47	Maďarsko	5,1	85	Senegal	3,4
47	Jordánsko	5,1	85	Srbsko	3,4
47	Malajsie	5,1	92	Alžírsko	3,2
52	Lotyšsko	5,0	92	Bosna a Hercegovina	3,2
52	Slovensko	5,0	92	Lesotho	3,2
54	Jižní Afrika	4,9	92	Srí Lanka	3,2
55	Itálie	4,8	96	Benin	3,1
55	Seychely	4,8	96	Gabon	3,1
57	Řecko	4,7	96	Guatemala	3,1
58	Litva	4,6	96	Jamajka	3,1
58	Polsko	4,6	96	Kiribati	3,1
58	Turecko	4,6	96	Mali	3,1
61	Namibie	4,5	102	Bolívie	3,0
62	Chorvatsko	4,4	102	Džibutsko	3,0
62	Samoa	4,4	102	Dominikánská republika	3,0
62	Tunisko	4,4	102	Libanon	3,0
65	Kuba	4,3	102	Mongolsko	3,0
65	Kuvajt	4,3	102	Rwanda	3,0
67	Salvador	3,9	102	Tanzánie	3,0
67	Gruzie	3,9	109	Argentina	2,9
67	Ghana	3,9	109	Arménie	2,9
70	Kolumbie	3,8	109	Belize	2,9
70	Rumunsko	3,8	109	Moldavsko	2,9
72	Bulharsko	3,6	109	Šalomounovy ostrovy	2,9
72	Čína	3,6	109	Vanuatu	2,9
72	Makedonie	3,6	115	Egypt	2,8
72	Mexiko	3,6	115	Malawi	2,8
72	Peru	3,6	115	Maledivy	2,8
72	Surinam	3,6	115	Mauretánie	2,8
72	Svazijsko	3,6	115	Niger	2,8
72	Trinidad a Tobago	3,6	115	Zambie	2,8

Pořadí země	Země/území	CPI 2008 hodnocení	Pořadí země	Země/území	CPI 2008 hodnocení
121	Nepál	2,7	151	Bělorusko	2,0
121	Nigérie	2,7	151	Středoafriická republika	2,0
121	Svatý Tomáš a Princův ostrov	2,7	151	Pobřeží slonoviny	2,0
121	Togo	2,7	151	Ekvádor	2,0
121	Vietnam	2,7	151	Laos	2,0
126	Eritrea	2,6	151	Papua Nová Guinea	2,0
126	Etiopie	2,6	151	Tádžikistán	2,0
126	Guyana	2,6	158	Angola	1,9
126	Honduras	2,6	158	Ázerbajdžán	1,9
126	Indonésie	2,6	158	Burundi	1,9
126	Libye	2,6	158	Republika Kongo	1,9
126	Mosambik	2,6	158	Gambie	1,9
126	Uganda	2,6	158	Guinea-Bissau	1,9
134	Komory	2,5	158	Sierra Leone	1,9
134	Nikaragua	2,5	158	Venezuela	1,9
134	Pákistán	2,5	166	Kambodža	1,8
134	Ukrajina	2,5	166	Kyrgyzstán	1,8
138	Libérie	2,4	166	Turkmenistán	1,8
138	Paraguay	2,4	166	Uzbekistán	1,8
138	Tonga	2,4	166	Zimbabwe	1,8
141	Kamerun	2,3	171	Demokratická republika Kongo	1,7
141	Írán	2,3	171	Rovníková Guinea	1,7
141	Filipíny	2,3	173	Čad	1,6
141	Jemen	2,3	173	Guinea	1,6
145	Kazachstán	2,2	173	Súdán	1,6
145	Timor-Leste	2,2	176	Afghánistán	1,5
147	Bangladéš	2,1	177	Haiti	1,4
147	Keňa	2,1	178	Irák	1,3
147	Rusko	2,1	178	Myanmar	1,3
147	Sýrie	2,1	180	Somálsko	1,0

FINANČNÍ ZPRÁVA/AUDIT

Zpráva nezávislého auditora

o ověření účetní závěrky zpracované ke dni 31.12.2008

Příjemce zprávy: Statutární orgán organizace:
----- Transparency International-Česká republika, o.p.s.
se sídlem Praha 8, Chlumčanského 497/5, PSČ 180 00

Název organizace: Transparency International-Česká republika, o.p.s.

Identifikační číslo: 27 21 58 14

Ověřil jsem příloženou účetní závěrku organizace tj. rozvahu k 31.12.2008, výkaz zisku a ztráty za období od 1.1.2008 do 31.12.2008 a přílohu této účetní závěrky, včetně popisu použitých významných účetních metod.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Za sestavení a věrné zobrazení účetní závěrky v souladu s českými účetními předpisy odpovídá statutární orgán organizace Transparency International-Česká republika, o.p.s. Součástí této odpovědnosti je navrhnout, zavést a zajistit vnitřní kontroly nad sestavováním a věrným zobrazením účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou, zvolit a uplatňovat vhodné účetní metody a provádět dané situací přiměřené účetní odhady.

Odpovědnost auditora

Mojí úlohou je vydat na základě provedeného auditu výrok k této účetní závěrce.

Audit jsem provedl v souladu se zákonem 254/2000 Sb. o auditorech a Mezinárodními auditorskými standardy zejména ISA 700 a souvisejícími aplikačními dohodkami Komory auditorů České republiky. V souladu s těmito předpisy jsem povinen dodržovat etická normy a naplánovat a provést audit tak, abych získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti.

Audit zahrnuje provedení auditorských postupů, jejichž cílem je získat důkazy informace o číselných a skutečnostech uvedených v účetní závěrce. Výběr auditorských postupů závisí na úsudku auditora, včetně posouzení rizik, že účetní závěrka obsahuje významné nesprávnosti.

-1-

způsobené podvodem nebo chybou. Při posuzování těchto rizik auditor přihlídí ke kontrolám, které jsou relevantní pro sestavení a věrné zobrazení účetní závěrky. Cílem posouzení vnitřních kontrol je navrhnout vhodné auditorské postupy, nikoli vyjádřit se k účinnosti vnitřních kontrol. Audit též zahrnuje posouzení vhodnosti použitých účetních metod, přiměřenosti účetních odhadů provedených vedením i posouzení celkové prezentace účetní závěrky.

Dostává se, že získané důkazní informace tvoří dostatečný a vhodný základ pro vyjádření mého výroku.

Výrok auditora:

Podle mého názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv, pasív a finanční situace organizace k 31.12.2008 a nákladů, výnosů a výsledků jejího hospodaření za rok 2008 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými účetními i ostatními předpisy platnými v České republice. Výše uvedený výrok je tedy **výrok bez výhrad**.

Nedílnou součástí této zprávy jsou níže uvedené přílohy.

Ing. Pavol Lelák CSc.
Jana Palácha 189
Kursá Hlaza
společnost s ručením omezeným
Č. ověření o zápisu do seznamu auditorů 1421

Datum vypracování zprávy: 2.6.2009

Přílohy: Rozvaha ke dni 31.12.2008
Výkaz zisku a ztráty za období od 1.1.2008 do 31.12.2008
Příloha účetní závěrky zpracované ke dni 31.12.2008
Příloha ke zprávě auditora
Prohlášení vedení organizace

PŘÍLOHA
k účetní závěrce 2008
Transparency International ČR, o.p.s.

Článek I – obecní údaje

Název: Transparency International ČR, o.p.s.
Sídlo organizace: Chlámského 497/5, 180 00 Praha 8
První forma: obecně prospěšná společnost
Převahující předmět činnosti: výzkum koropty
Statutární zástupce: David Ondráčka

Organizace nemá účast na jiném podniku.
Počet zaměstnanců v roce 2008 byl 10 osob.
V roce 2008 se neodály žádné významné události.

Článek II – Informace o použitých účetních metodách, obecných účetních zásadách a způsobech oceňování

Zásoby jsou oceňovány pořizovacími cenami. Organizace nemá zásoby ani hmotný majetek vytvořený vlastní činností.
V roce 2008 nebyla při oceňování použita reprodukční pořizovací cena.
V roce 2008 neměla organizace zásoby oceňované na úrovni vlastních nákladů.
Změny způsobu oceňování, postupů odpisování a postupů účtování oproti předcházejícímu účetnímu období nejsou.
Opravné položky k dlouhodobému hmotnému majetku nebyly v roce 2008 vytvořeny.
Prepočet majetku a závazků vyjádřených v cizí měně v roce 2008 nebyl, s výjimkou hotovosti ve valutových pokladnicích.
Dlouhodobý hmotný majetek je oceňován v pořizovacích cenách, v roce 2008 nebyl pořízen, ani vyřazen žádný dlouhodobý hmotný majetek.

Článek III – Doplnující informace k rozvaze a výkazu zisků a ztrát

Organizace nevlastní žádný dlouhodobý finanční majetek.
V organizaci nejsou pohledávky za upsaným vlastním jměním.
Organizace nemá pohledávky ani závazky kryté podle zástavního práva.
Organizace nemá pohledávky ani závazky po lhůtě splatnosti.

Článek IV – Informace o činnostech v roce 2008

V roce 2008 pracovala organizace se 13 projekty, z nichž 4 projekty byly ukončeny a finančně vyrovnány, 9 projektů přechází do roku 2009.

Jsou to tyto projekty:

ALAC08 - donor MV ve výši 5.790,20 Kč
ALAC08 - donor OSF ve výši 149.288,34 Kč
JUSTICE - donor OSF ve výši 46.399,22 Kč
OLAF - donor OLAF k dofinansování 187.222,55 Kč
OLAF2 - donor TIB ve výši 349.953,83 Kč
SEMINOR - donor NOREM ve výši 47.384,95 Kč
SPORT - donor OSF ve výši 97.482,- Kč
VODA - donor OSI ve výši 122.464,29 Kč
VZ5 - donor CEE ve výši 80.554,64 Kč
VZ5 - donor OSF ve výši 154.766,37 Kč
Linka 199/2 - donor MV ve výši 61.519,08 Kč.

OFF - projekt kancelář - HV k 31.12.2008 je ztráta ve výši 87.312,31 Kč.

V roce 2008 provozovala organizace i vedlejší hospodářskou činnost, dosáhla zisk ve výši 428.695,89 Kč, který je předčten daně z příjmů. V přídatní k daní z příjmů právnických osob byl uplatněn § 20 odst. 7 zákona ke snížení základu daně ve výši 300.000,- Kč, daň z příjmů za rok 2008 je 28.140,- Kč.

Hospodářský výsledek za organizaci TIC k 31.12.2008 je zisk (po zdanění) 313.243,58 z toho:

hlavní činnost	HV ztráta 87.312,31,	náklady 7.129.005,74,	výnosy 7.041.693,43
VHČ	HV zisk 400.555,89,	náklady 1.251.565,27,	výnosy 1.652.121,16

Hospodářský výsledek za rok 2007 - zisk ve výši 117.004,- Kč byl převeden do rezervního fondu organizace.

V Praze dne 26.5.2009
Zpracovatel Ing. Homádková

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
ČESKÁ REPUBLIKA
Chrombábská 48/10
100 00 Praha 8
400 214 18 800

Příloha zprávy nezávislého audítora - ověření účetní závěrky
Zpracováno k datu 31.12.2008

1. Organizace Transparency International – Česká republika, o.p.s. vznikla zápisem do rejstříka obecně prospěšných společností dne 11. února 2005.

2. Organizace účtuje v souladu s §9 odst. 1 zákona 563/1991 Sb. o účetnictví (účetnictví v plném rozsahu). Při zpracování účetnictví je užit aplikační software PROFESIONÁL od ing.Pavla Macka, Pod Vítězí 11, Praha 4, IČO 10577858.

Výstupy odpovídají ustanovením § 13 zákona 563/1991 Sb. o účetnictví.

3. Účetní závěrka organizace sestává v souladu s ustanoveními § 18 zákona 563/1991 Sb. o účetnictví.

4. Účetnictví jsem obhlédl (s ohledem na zásadu významnosti) jako úplný, všechny účetní případy týkající se uvedeného účetního období byly zúčtovány nebo byly uvedeny v příloze účetní závěrky.

5. Účetnictví organizace je příkazné, neboť všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou příkazné a organizace provedla inventarizaci.

6. Účetnictví organizace je správné, neboť je vedeno tak, že neodporuje zákonu 563/1991 Sb. o účetnictví a ostatním právním předpisům.

7. Organizace k 31.12.2008 vykárala vlastní jmění ve výši 344 283,50 Kč, rezervní fond 797 037,43 Kč a výsledek hospodaření za účetní období od 1. ledna 2008 do 31. prosince 2008 ve výši 333 243,58 Kč.

8. Za období mezi datem uzavření auditu této účetní závěrky a sepsáním auditorské zprávy v rámci prověrky následných událostí nebyly zjištěny žádné neobvyklé položky či případy.

2. června 2009

ing. Pavel LELÁK, CSc.
auditor, ověřovací 1421
Jungova 109
Kladná 11001
